

سیروس غنی

شرقیاتِ شکسپیر

www.ketab.ir

ترجمہ مصطفیٰ حسینی

انتشارات نیلوفر

سرشناسه	: غنی، سیروس، ۱۳۰۸-۱۳۹۴ Ghani, Cyrus
عنوان و نام پدیدآور	: شرقیات شکسپیر / سیروس غنی؛ ترجمه مصطفی حسینی؛ ویراستار سلمان احمدوند.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ص.
شابک	: 978-622-6654-74-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Shakespeare, Persia, and the East, c2008.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: شکسپیر، ۱۵۶۴-۱۶۱۶م. — معلومات — ایران
موضوع	: انگلستان — روابط خارجی — ایران
شناسه افزوده	: حسینی، مصطفی، ۱۳۵۲-، مترجم
رده بندی کنگره	: PR
رده بندی دیویی	: ۸۲۲/۳۳
شماره ی کتابشناسی ملی	: ۷۴۳۱۶۳۶
وضعیت رکود	: فیبا

www.ketab.ir

انتشارات نیلوفر، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، تلفن: ۶۶۴۶۱۱۱۷

سیروس غنی
شرقیات شکسپیر
 ترجمه مصطفی حسینی (دانشگاه بوعلی سینا، همدان)
 ویراستار: سلمان احمدوند
 حروفچینی: شبستری
 چاپ: دیبا
 چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰
 شمارگان: ۷۷۰ نسخه
 همه حقوق محفوظ است.
 فروش اینترنتی: niloofarpublication.com

فهرست مطالب

۹	.....	سرسخن
۱۱	.....	یاد و سپاس
۱۳	.....	پیشگفتار ناشر
۱۵	.....	یاد و سپاس
۱۷	.....	مقدمه
۲۱	.....	زندگینامه مختصر ویلیام شکسپیر
۳۵	.....	خانندان تنودر (۱۶۰۳-۱۴۸۵)
۳۵	.....	هنری هفتم (۱۴۸۵-۱۵۰۹)
۳۸	.....	هنری هشتم (۱۵۰۹-۱۵۴۷)
۳۹	.....	ادوارد ششم (۱۵۴۷-۱۵۵۳)
۴۰	.....	ماری (۱۵۵۳-۱۵۵۸)
۴۱	.....	الیزابت (۱۵۵۸-۱۶۰۳)
۵۱	.....	خانندان صفوی (۹۰۷-۱۱۴۸)
۵۱	.....	تاریخ مختصر ایران
۵۷	.....	سلسله صفوی
۶۲	.....	شاه عباس اول
۶۶	.....	زوال سلسله صفوی
۷۱	.....	سفر سیاحان به ایران و روابط تجاری
۷۳	.....	ونیز و پرتغال
۷۴	.....	تجارت انگلستان با ایران

۸۳	..... شکسپیر و ساوت‌همپتون؛ اسکس و عزیمت برادران شرلی به ایران
۸۸	..... ارل اسکس
۹۵	..... برادران شرلی
۱۱۳	..... اشارات ایرانی و شرقی در نمایشنامه‌های شکسپیر
۱۹۳	..... ضمیمه
۱۹۳	..... گزیده‌ای از ترجمه‌های آثار شکسپیر به چند زبان شرقی
۱۹۳	..... ترجمه‌های فارسی
۱۹۶	..... ترجمه‌های ترکی
۱۹۸	..... ترجمه‌های عربی
۱۹۹	..... ترجمه‌های هندی
۲۰۱	..... سال‌شمار احوال و آثار ویلیام شکسپیر
۲۰۵	..... کتاب‌نامه
۲۰۹	..... نمایه

سرسخن

درباره نادره گفتاری چون ویلیام شکسپیر (۱۵۶۴-۱۶۱۶) و کلک خیال‌انگیزش «سخن هر چه باید همه گفته‌اند». وی نه تنها شاعری بلندپایه، بل نمایشنامه‌نویسی بزرگ نیز هست. تأمل و توغل در آثار او نشان می‌دهد که او تا چه اندازه بر پست و بلند زبان انگلیسی تسلط داشته است. خزانه واژگانی‌اش به قدری گسترده و غنی است که به آسانی می‌توان واژه‌نامه‌ای از آثار درخشان‌اش ترتیب داد. وسعت حیرت‌انگیز زبان تعبیری وی را هم در همین سیاق باید فهمید. افزون بر این، شکسپیر به مدد عواطف لطیف و تخیلات ظریف‌اش افق‌های تازه‌ای پیش چشم خوانندگان گشوده است.

او در نمایشنامه رنج بیهوده عشق (۱۵۹۴) یکی از شخصیت‌های نمایش، آرمادا نامی، را چنین توصیف می‌کند: «... چنان‌که می‌دانید،/ یک جهانگرد فرهیخته اسپانیایی پیوسته به دربار ما آیند و روند دارد/ مردی روزآمد که با تمام افق‌های باز نسبت دارد/ ذهنش ضرابخانه کلمات و عبارات است/ موسیقی زبان خودستایش/ مانند ترانه‌های سحرآمیز وجود خویش را افسون می‌کند/ مردی تمام که درست یا نادرست/ او را به عنوان حکم‌کاووری‌هاشان برمی‌گزینند/ این کودک زاده خیال که نامش آرمادا است/ در اثنای درس با کلماتی فخیم و فاخر داستان‌ها از بزرگی شوالیه‌ها نقل می‌کند/ ای اربابانم، نمی‌دانم آیا شما نیز از معاشرت و مجالست با او حظ می‌برید یا نه/ اما من به بانگ بلند می‌گویم که دوست می‌دارم به دروغ‌هایش گوش فرادهم/ و او

را به عنوان خنیاگرِ خویش برگزینم ... آرمادا پر آوازه مردی است / وی سخنوری آتشین کلمات است» (پ. ۱، ص. ۱، س. ۱۶۲-۱۸۰).

پس از گذشتِ چهار قرن و اندی از مرگ شکسپیر، این شاید بهترین توصیف دربارهٔ خود او باشد. او همان مردی است که کارگاهِ ضمیرش ضرابخانهٔ کلمات و عباراتِ بکر، ناب و نغز است و مسکوکات‌اش در گوشه و کنار این جهان پهناور رواج یافته است. شکسپیر، به تعبیر سعدی، همان جهان‌دیده پیری است که بسیار گوید دروغ. با این همه، مردمان دوست می‌دارند به دروغ‌هایش گوش فرادهند و او را به‌عنوان خنیاگرِ خویش برگزینند — «سخن بگو که کلامت لطیف و موزون است».

افزون بر این، شکسپیر پیامبرگونه در نمایشنامهٔ *ژولیوس سزار* (پ. ۳، ص. ۱، س. ۱۱۱-۱۱۳) از زبان کاسیوس پیش‌بینی کرده بود که پس از گذشتِ قرن‌های دراز نامدگان از دو کرانهٔ زمان در آثار او نظر خواهند کرد: «... از اکنون چه قرن‌های بسیار / بر این صحنهٔ بشکوه ما را نمایش خواهند داد / در کشورهای پدید نیامده و به زبان‌های هنوز ناشناخته!». به‌راستی، اینک کدام صحنهٔ نمایش در سراسر این جهان پهناور است که آراسته به اثری از او نباشد؟ یا کدام بازیگر جویایِ نامی است که نخواهد نقش هملت را بازی کند و آوازه‌مند شود؟